

חוק מבקר המדינה (תיקון), תשי"ח-1958 *

1. בסעיף 1 לחוק מבקר המדינה, תש"ט-1949¹ (להלן – החוק העיקרי), במקום "לקיום הבקורת על משק הכספים של המדינה ועל גיהולו, על מפעלים כלכליים של המדינה ועל רכושה" יבוא "לקיום הבקורת על משק הכספים וניהולו, על הרכוש ועל המינהל של המדינה ושל הגופים העומדים לבקרתו של המבקר".
- תיקון סעיף 1
2. בסעיף 5 לחוק העיקרי –
- (1) האמור בסעיף יהיה סעיף קטן (א);
- (2) במקום פסקה (א) יבואו פסקאות אלו:
- "(1) להיות חבר בכנסת או במועצה של רשות מקומית, או מועמד לחברות כזו;
- (2) להיות חבר בהנהלה של חבר בני אדם המנהל עסקים לשם השגח רווחים";
- (3) הפסקאות (ב)–(ד) יסומנו (3)–(5);
- (4) אחרי סעיף קטן (א) יבוא סעיף קטן זה:
- "(ב) מי שהיה מבקר, אסור לו, שלוש שנים מתום כהונתו, להיות חבר בהנהלה של חבר בני אדם המנהל עסקים לשם השגת רווחים ושהוא גוף מבוקר לפי סעיף 7 (3), (5), (6), (7) ו-(8)".
- תיקון סעיף 5
3. בסעיף 7 לחוק העיקרי –
- (1) ברישה, במקום "שפעולותיהם הכספיות והמשקיות והשבונותיהם יעמדו לבקרתו של המבקר" יבוא "אשר יעמדו לבקרתו של המבקר";
- (2) הפסקאות (א)–(ז) יסומנו (1)–(7) ובמקום פסקאות (6) ו-(7) יבואו פסקאות אלה:
- "(6) כל אדם, מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר, שיועמדו לבקורת על פי חוק, על פי החלטת הכנסת או על פי הסכם ביניהם ובין הממשלה;
- (7) כל מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר, שאחד הגופים המנויים בפסקאות (2), (4), (5) ו-(6) משתתפים בהנהלתם, אולם הבקורת על גוף כזה לא תופעל, אלא אם הועדה או המבקר החליטו על כך ובמידה שהחליטו;
- (8) כל מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר הנתמכים, במישרין או בעקיפין על ידי הממשלה או על ידי אחד הגופים המנויים בפסקאות (2), (4), (5) ו-(6) בדרך הקצבה, ערבות וכיוצא באלה; אולם הבקורת על גוף כזה לא תופעל, אלא אם הועדה או המבקר החליטו על כך ובמידה שהחליטו".
- תיקון סעיף 7
4. בסעיף 8 לחוק העיקרי –
- (1) השוליים יהיו "היקף הבקורת";
- (2) ברישה, במקום "המבקר יבדוק" יבוא "במסגרת תפקידיו יבדוק המבקר במידת הצורך";
- (3) פסקה (1) תסומן (א) והמלים "ובהתאם להוראות שר האוצר החלות על ההוצאה" יימחקו;
- תיקון סעיף 8

¹ נתקבל בכנסת ביום כ"ט בשבט תשי"ח (19 בפברואר 1958); הצעת החוק נתפרסמה בה"ח 388, תשי"ח, עמ' 161.

² כ"ח 8, תשי"ח, עמ' 33; כ"ח 104, תשי"ב, עמ' 267; כ"ח 145, תשי"ד, עמ' 71.

(4) הפסקאות (2)–(7) יסומנו פסקאות משנה (ב)–(ז);

(5) במקום פסקה (8) יבואו פסקאות אלה:

“(2) אם הגופים המבוקרים לפי סעיף 7 (1), (2), (4), ו-(5) נהגו בחסכון וביעילות ובטוהר המידות; בדיקה זו תקיף גם גופים המבוקרים לפי סעיף 7 (6), אם אין בחוק, בהחלטה או בהסכם הזמורים באותה פסקה קביעה אחרת; ואת הגופים המבוקרים לפי סעיף 7 (7) ו-(8), אם הבקורת הופעלה לגביהם ובמידה שהופעלה.

(3) כל ענין אחר שיראה צורך בו.”

5. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

החלפת
סעיף 9

„כדרי הבקורת 9. (א) (1) גוף מבוקר חייב להמציא במועד שיקבע המבקר, אולם לא יאוחר מארבעה חדשים לאחר תום שנת הכספים שלו, דין וחשבון על הכנסותיו והוצאותיו באותה שנה.

(2) המבקר רשאי לדרוש מגוף מבוקר במועד שיקבע –

(א) מאזן זכויותיו והתחייבויותיו של הגוף המבוקר למועד תום השנה;

(ב) תסקיר המפרט ומתאר תיאור עניני את הפעולות המשקיות והמינהליות, שהגוף ביצע באותה שנה.

(3) לדין וחשבון ולמאזן יצורף כל מסמך, שהמבקר ידרוש לשם אימות.

(4) המבקר רשאי לדרוש את הדין וחשבון ואת המאזן מכל מפעל, מוסד, קרן או גוף אחר, שהם גופים מבוקרים לפי סעיף 7 (7) או (8), גם אם לא הופעלה עליהם הבקורת לגבי השנה שאליה מתייחס הדין וחשבון או המאזן.

(ב) שר האוצר חייב להמציא במועד שיקבע המבקר, אולם לא יאוחר מששה חדשים לאחר תום שנת הכספים של המדינה, דין וחשבון כולל על ההכנסות וההוצאות של המדינה באותה שנה, בצירוף כל מסמך שידרוש המבקר לאימות הדין וחשבון; כן חייב שר האוצר להמציא במועד שיקבע המבקר, אולם לא יאוחר מתשעה חדשים לאחר תום שנת הכספים של המדינה, מאזן זכויותיה והתחייבויותיה של המדינה למועד תום שנת הכספים בצירוף כל מסמך שידרוש המבקר לאימות המאזן.

(ג) המבקר רשאי לדרוש בכל עת מגוף מבוקר שימציא לו ידיעות, מסמכים, הסברים, דינים וחשבונות וכל חומר אחר שלדעת המבקר דרושים לו לצרכי הבקורת.

(ד) המבקר וכן מי שנתמנה על ידיו לכך באישור הועדה יהיו להם כל הסמכויות שאפשר להעניקן לוועדת חקירה על פי סעיף 5 (א), (ב), (ג), (ד), (ה), (ו) ו-(ט) לפקודת ועדות חקירה².

² חוקי א"י, כרך א', פרק כ"א, עמ' 152.

6. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

9א. נוסף על ההוראות שבחוק זה או בכל חוק אחר יחולו הוראות סעיף זה על הגופים המבוקרים לפי סעיף 7 (5) ו- (7) (בסעיף זה – האיגודים) –

„דרכי הבקורת
על האיגודים

(1) המבקר רשאי, לאחר התייעצות עם שר האוצר, לקבוע קווים מנחים לאיגודים בדבר מערכת החשבונות ובדבר עריכת המאזן על ידי האיגודים;

(2) המבקר רשאי לקבוע לגבי רואה החשבון העוסק בראיית חשבונותיו של איגוד קווים מנחים בדבר ההיקף והאופן של בדיקותיו ושל הדין וחשבון שלו בקשר לאותו איגוד;

(3) המבקר רשאי לדרוש מכל איגוד שיערוך תכנית פעולות שנתית, מבוססת על המצב הפיננסי-המשקי במשך השנה השוטפת, וכוללת תחזית לפעולות הפיננסיות והמשקיות של האיגוד להבא, ושימציא אותה תכנית למבקר במועד שיקבע המבקר; כן רשאי המבקר לקבוע קווים מנחים לעריכת התכנית השנתית הנדרשת.”

7. במקום סעיף 10 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

10. (א) העלתה הבקורת ליקויים שלא הוסברו או פגיעות בחוק בעקרונות החסכון והיעילות או בטוהר המידות, ימסור המבקר לגוף המבוקר את ממצאי הבקורת ואת דרישותיו לתיקון הליקויים, ואם ראה צורך בכך יביא את הענין לידיעת השר הנוגע בדבר ולידיעת שר האוצר.

„דרכי הטיפול
בתוצאות
הביקורת

(ב) העלתה הבקורת ליקויים או פגיעות הנראים למבקר ראויים לדיון הועדה קודם המצאת הדין וחשבון על פי סעיפים 11 ו-11א – בשל זיקתם לבעיה עקרונית, או לשם שמירה על טוהר המידות או מסיבה אחרת – ימציא המבקר לוועדה דין וחשבון נפרד; ואם עשה כן – רשאית הועדה, מיזמתה היא או על פי הצעת המבקר, להחליט על מינוי ועדת חקירה; החליטה הועדה כאמור, ימנה שר המשפטים ועדת חקירה לפי פקודת ועדות חקירה שתחקור בענין.

(ג) העלתה הבקורת שגוף מבוקר נהג בצורה המעלה חשש למעשה פלילי, יביא המבקר את הענין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה.”

8. במקום סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

11. (א) (1) עם סיום בקורת החשבונות השנתיים של הגופים המבוקרים לפי סעיף 7 (1) ו- (2), אולם לא יאוחר מעשרה חדשים וחצי לאחר תום שנת הכספים של המדינה, ימציא המבקר לשר האוצר לעיון דין וחשבון ויפרט בו את כל הגופים שביקר ואת יחידותיהם העיקריות.

„דין וחשבון על
משרדי הממשלה
ומסדות המדינה

(2) בדין וחשבון לפי פסקה (1) יסכם המבקר את פעולותיו בשטח הבקורת, וכן –

- (א) יפרט כל פגיעה בטוהר המידות;
- (ב) יפרט כל ליקוי ופגיעה בחוק או בעקרונות החסכון והיעילות הראויים לדעת המבקר להיכלל בדין וחשבון;
- (ג) יביא את המלצותיו לתיקון הליקויים ולמניעתם.

(3) שר האוצר יעיר את הערותיו תוך ששה שבועות מהיום שבו קיבל את הדין וחשבון, וכתום מועד זה יונה הדין וחשבון על שולחן הכנסת.

(4) תוך ששת השבועות האמורים בפסקה (3), רשאית הועדה, על פי הצעת המבקר, להחליט שחלקים מסויימים מן הדין וחשבון לא יונחו על שולחן הכנסת, אם הדבר נראה לה דרוש לשם שמירה על בטחון המדינה או כדי למנוע פגיעה ביחסי חוץ שלה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על אותו חלק מן הדין וחשבון הדין במערכת הבטחון, אלא שהמבקר ימציא חלק זה לועדה שעה שהוא ממציא אותו לשר האוצר, והועדה, לאחר התייעצות עם המבקר ובשים לב לצורך לשמור על בטחון המדינה ולמנוע פגיעה ביחסי חוץ שלה, תחליט אם להניח על שולחן הכנסת את כל החלק הזה של הדין וחשבון או למנוע את הנחתם של פרקים מסויימים ממנו.

(ג) בשים לב לצורך לשמור על בטחון המדינה רשאי המבקר, אם הממשלה תביא לפניו נימוקים סבירים להנחת דעתו, לתת דין וחשבון מוגבל על ענף או יחידה שביקר, או להימנע ממתן דין וחשבון עליהם; המבקר יודיע לועדה, בעל פה ובצורה הנראית לו, מה הם היחידה או הענף שביקר ונתן עליהם דין וחשבון מוגבל או נמנע מלתת דין וחשבון עליהם.

(ד) הונח הדין וחשבון על שולחן הכנסת, תדון בו הועדה ותגיש לכנסת, לא יאוחר משלושה חדשים וחצי לאחר המועד האמור, את סיכומיה והצעותיה לאישור. לא עשתה כן תוך המועד האמור, תדון הכנסת בדין וחשבון, אלא שהועדה רשאית להגיש לאישור הכנסת סיכומים והצעות בכל ענין שבדין וחשבון שעדיין לא נדון בכנסת. סיכומיה והצעותיה של הועדה לגבי אותם החלקים שלא הונחו על שולחן הכנסת כאמור בסעיף קטן (א)(4) או בסעיף קטן (ב), לא יונחו גם הם על שולחן הכנסת ויראום כאילו אושרו על ידי הכנסת.

(ה) את הדין וחשבון על מאזן זכויותיה והתחייבויותיה של המדינה ימציא המבקר לשר האוצר לעיון תוך שלושה חדשים לאחר המצאת המאזן על ידי שר האוצר ואחרי ששה שבועות נוספים יניח המבקר את הדין וחשבון על שולחן הכנסת.

9. בסעיף 11א לחוק העיקרי –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "בקורת החשבונות השנתיים" יבוא "הבקורת" ובמקום "7(ג), (ד), (ה), (ו), (ז)" יבוא "7(3), (4), (5), (6), (7), (8)";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "7 (ד)" יבוא "7 (4)";
- (3) בסעיף קטן (ג), במקום "7 (ג), (ה), (ו) ו-7(ז)" יבוא "7(3), (5), (6), (7) ו-7(8)" ואחרי "לשר האוצר" יבוא פסיק והמלים "לשר הנוגע לענין".

10. במקום סעיף 13 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

13. (א) עובדי משרד המבקר דינם כדין שאר עובדי המדינה, אולם בקבלת הוראות ולגבי פיטורים יהיו נתונים למרותו של המבקר בלבד.

תיקון
סעיף 11א

החלפת
סעיף 13

(ב) על עובדי המשרד העוסקים בבקורת יחולו האיסורים החלים על המבקר לפי סעיף 5 (א); עובד כאמור שפרש מעבודתו לא יועסק, שנתיים מיום שפרש, על ידי גוף מבוקר, אלא באישור המבקר.

(ג) המבקר רשאי להסתייע בכיצוע תפקידיו באנשים שאינם עובדי משרדו במידה שיראה צורך בכך.

(ד) עובדי משרד המבקר וכל אדם אחר שבעזרתו מבצע המבקר את תפקידיו חייבים לשמור בסוד כל ידיעה שהגיעה אליהם לרגל עבודתם ולהתחייב על כך בכתב עם התחלת העבודה.

(ה) תקציב משרד המבקר ייקבע על ידי הועדה, על פי הצעת המבקר, ויפורסם ביחד עם תקציב המדינה. הועדה רשאית, על פי הצעת המבקר, לאשר שינויים בתקציב משרדו.

(ו) אחרי תום שנת הכספים יגיש המבקר את הדין וחשבון הכספי של משרדו לאישור הועדה.

11. במקום סעיף 13א לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

החלפת
סעיף 13א

„פרסום 13א. (א) (1) דו"חות של המבקר וכן חוות דעת לפי סעיף 12 ניתנים לפרסום בתום שנת הכספים שבה ניתנו; אך רשאים המבקר, שר האוצר או הועדה להתיר פרסומם לפני כן.

(2) על אף האמור בפסקה (1) רשאית הועדה, בשים לב לצורך לשמור על בטחון המדינה או כדי למנוע פגיעה ביחסי חוץ שלה, להחליט, לאחר התייעצות עם המבקר, שאין לפרסם דו"ח או חוות דעת כאמור, כולם או מקצתם.

(3) בתום כל שנת כספים יניח המבקר על שולחן הכנסת רשימת הדו"חות וחוות הדעת שנתן תוך שנת הכספים והניתנים לפרסום לפי הוראות סעיף קטן זה.

(4) בסעיף קטן זה "דו"ח" – למעט הדין וחשבון השנתי לפי סעיף 11.

(ב) ואלה דינם מאסר שנה אחת או קנס 600 לירות או שני הענשים כאחד:

(1) המפרסם את הדו"ח השנתי או חלק ממנו או מתכנו לפני הגחתו על שולחן הכנסת;

(2) המפרסם דו"ח או חוות דעת או חלק מהם או מתכנם בניגוד להוראות סעיף קטן (א);

(3) המפרסם ללא נטילת רשות מטעם המבקר ממצאי בקורת של המבקר.

(ג) אין בהוראות סעיף קטן (ב) כדי לפטור אדם מאחריות פלילית על פי כל דין אחר.

12. בסעיף 14 לחוק העיקרי, במקום "נמנע המבקר מניעה זמנית מלמלא את תפקידיו" יבוא "נבצר מהמבקר, דרך ארעי, למלא את תפקידיו".

תיקון סעיף 14

תיקון חוק
מבקר המדינה
(הוראת שעה),
תשי"ח—1957

13. בסעיף 1 לחוק מבקר המדינה (הוראת שעה), תשי"ח—1957³, במקום "כ"ה בשבט תשי"ח (15 בפברואר 1958)" יבוא "ח' באדר תשי"ח (28 בפברואר 1958)".

14. תחילתו של סעיף 13 ביום כ"ה בשבט תשי"ח (15 בפברואר 1958); יתר הוראות חוק זה — תחילתן ביום קבלתו של חוק זה בכנסת.

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

³ ס"ח 240, תשי"ח, עמ' 40.

